

QORTI TA' L-APPELL

**S.T.O. PRIM IMHALLEF
VINCENT DE GAETANO**

**ONOR. IMHALLEF
ALBERT J. MAGRI**

**ONOR. IMHALLEF
TONIO MALLIA**

Seduta tat-8 ta' Jannar, 2010

Appell Civili Numru. 115/2003/1

Proinvest Limited

v.

Giljan Agius

Il-Qorti:

Rat ic-citazzjoni tas-socjeta` attrici pprezentata fl-4 ta' Frar 2003, li taqra hekk:

"Peress illi l-konvenut huwa debitur tas-socjeta` attrici fl-ammont ta' sitt elef sitt mijha tmienja u tletin Liri Maltin u hamsa u sebghin centezmi (Lm6638.75) rappresentanti

bilanc dovut wara servizzi resi wara ftehim bejn il-partijiet (Dok. A);

“Peress li ghalkemm interpellat sabiex ihallas l-ammont dovut l-konvenut naqas li jhallas;

“Peress li dan id-debitu huwa cert, likwidu u skadut u l-attur qiegħed jipprezenta ma’ din ic-citazzjoni affidavit guramentat skond Artikolu 167 (1) tal-Kap. 12 tal-Ligijiet ta’ Malta (Dok D);

“Jghid għalhekk il-konvenut ghaliex m’ghandhiex din il-Qorti għar-ragunijiet premessi

“(1) Tiddeciedi l-kawza skond it-talba bid-dispensa tat-trattazzjoni;

“(2) Tikkundanna l-konvenut sabiex ihallas lis-socjeta` attrici s-somma ta’ sitt elef sitt mijha tmienja u tletin Liri Maltin u hamsa u sebghin centezmi (Lm6,638.75) liema ammont huwa dovut kif fuq spjegat;

“Bl-ispejjes kontra l-konvenut li hu minn issa ngunt għas-subizzjoni. Bl-imghax legali.”

Rat id-digriet moghti mill-Prim Awla tal-Qorti Civili fit-28 ta’ Frar 2003 (fol. 22), li bis-sahha tieghu, wara li qieset li l-konvenut għandu eccezzjonijiet x’jagħti, akkordatlu għoxrin jum biex jipprezenta n-nota tal-eccezzjonijiet tieghu;

Rat in-nota tal-eccezzjonijiet tal-konvenut (fol. 23) li in forza tagħha ecepixxa illi;

“Illi t-talba tas-socjeta` attrici ghall-hlas tal-bilanc ta’ Lm6,638.75c hija nfodata fil-fatt u fid-dritt u dan għas-segwenti ragunijiet :

“a) I-ahhar kont tas-socjeta` attrici kien tal-15 ta’ Lulju 2002 fl-ammont ta’ Lm5,827.57c inkluz il-vat u dan skond l-anness dokument markat GA1;

“b) s-socjeta` attrici kellha l-linkarigu minghand il-konvenut li jaghmel xoghol ta’ turnkey *fil-flat* li jinsab 14, Tigne` Place, Apartment 504, Tigne` Street, Sliema li kien xtara gebel u saqaf u dan skond *il-bill of quantities* hawn anness u markat Dok. GA 2;

“c) s-socjeta` attrici naqset li tesegwixxi x-xoghlijiet skond l-arti u s-sengha u dan kif jirrizulta mir-rapport tal-perit inkarigat mill-konvenut, il-Perit Martin Debono li kopja tar-rapport tieghu qed jigi anness u markat Dok GA 3;

“d) inoltre jigi rilevat ukoll li l-istess socjeta` attrici, minkejja struzzjonijiet kuntrarji, ezegwit certu xoghlijiet bhal li *skirting* kollu ta’ mad-dar, b’materjal li assolutament il-konvenut ma xtaqx. Difatti minkejja dan s-socjeta` attrici xorta ghamlet dan l-*iskirting* tal-injam u dan meta l-konvenut kien ghamilha cara li minhabba l-hasil tal-art huwa ma kienx ser jissogra jaghmel dan l-*iskirting* tal-injam;

“Salvi eccezzjonijiet ulterjuri u b’rizerva ta’ prezentazzjoni ta’ dokumenti ulterjuri;

“Illi l-konvenut m’ghandux ibaghti spejjez;”

Rat is-sentenza moghtija mill-Prim Awla tal-Qorti Civili fit-18 ta’ Ottubru 2007, li in forza tagħha ddecidiet il-kawza billi;

“.....tilqa’ in parte it-tielet eccezzjoni tal-konvenut u tichad l-ewwel, it-tieni u r-raba’ eccezzjonijiet tal-konvenut u billi tilqa’ in parte it-talba tas-socjeta` attrici u tikkundanna lill-konvenut ihallas lis-socjeta` attrici s-somma ta’ hamest elef erba’ mijà sitta u erbghin Lira u disgha u erbghin centezmu (Lm5,446.49) rappresentanti in kwantu għal erbat elef sitt mijà hamsa u tletin Lira u wieħed u tletin centezmu (Lm4,635.31) il-bilanc li l-konvenut għandu jħallas lis-socjeta` attrici u in kwantu għal tmien mijà u hdax-il Lira u tmintax-il centezmu (Lm811.18) l-ammont imħallas mis-socjeta` attrici lis-socjeta` Mystique Interiors fuq xoghlijiet ta’ purtieri li din is-socjeta` għamlet ghall-

konvenut gol-*flat* tieghu. Il-konvenut għandu jzomm ammont eqwivalenti ta' hmistax fil-mija ta' kemm gew jiswuh iz-zokklatura, il-bibien u l-kcina sa kemm jigu rimedjati id-difetti f'dawn l-items mis-socjeta` attrici. Dan l-ammont ta' hmistax fil-mija tal-ammont li gew jiswew iz-zokklatura , il-bibien u il-kcina jammonta għal tmienija wiehed u tmenin Lira u sitta u sebghin centezmu (Lm881.76). Is-socjeta` attrici għandha tirrimedja d-difetti kif spjegat fir-rapport tal-Perit Tekniiku taht is-sorveljanza u l-approvazzjoni tal-istess Perit Tekniku il-Perit Godwin Abela u meta d-difetti jigu rimedjati a sodisfazzjon tal-istess Perit Tekniku l-konvenut għandu jħallas is-somma fuq imsemmiija ta' tmienija wiehed u tmenin Lira u sitta u sebghin centezmu (Lm881.76) lis-socjeta` attrici.

“L-ispejjez ta’ din il-kawza għandhom jithallsu in kwantu għal terz mis-socjeta` attrici u in kwantu għal zewg terzi mill-konvenut.”

Dik il-Qorti tat is-sentenza tagħha wara li għamlet is-segwenti konsiderazzjonijiet;

“Illi rrizulta mill-provi prodotti illi l-konvenut xtara appartament li jinsab 14, Flat 504, Tigne` Place, Tigne` Court Sliema u nkariga lis-socjeta` attrici f'Gunju tal-2001 sabiex tagħmillu x-xogħliljet kollha li kien fadal f'dan il-fond. Il-ftehim kien illi s-socjeta` attrici kellha tlesti l-*flat* minn kollox inkluz l-ghamara u tagħti c-cavetta lill-konvenut bil-*flat* lest biex jidhol joqghod fiċċi.

“Illi sakemm tlestaw ix-xogħliljet il-konvenut jallega illi hallas lis-socjeta` attrici s-somma ta' sittax-il elf sitt mijha u tlieta u hamsin Lira Maltin (Lm16,653).

“Illi kien hemm xi xogħliljet illi kienu diga` saru jew li kellhom isiru mill-bejjiegh tal-*flat* a favur il-konvenut. Il-konvenut inkariga lis-socjeta` attrici sabiex tipprepara d-disinn tax-xogħliljet li kien fadal u a bazi ta' dawn is-socjeta` attrici ppreparat l-offerta tagħha ghall-konsiderazzjoni tal-konvenut. Wara dan l-ezercizzju kien jonqos li jintaghzel il-madum tal-art u tal-kmamar tal-banju u tax-shower u f'Mejju 2001 il-konvenut u martu marru

flimkien ma' Mark Micallef ghas-socjeta` attrici għand id-ditta Satariano Limited, fejn il-konvenut u martu ghazlu l-kwalita` tal-madum kollu inkluz tal-art u Mark Micallef għas-socjeta` attrici ghazel biss il-kuluri. Kemm il-madum tal-art, kif ukoll il-madum tal-kmamar tal-banju u tax-shower kienu *on display fix-showroom* tad-ditta Satariano u gew ezaminati u approvati mill-konvenut u martu.

“Illi f'Mejju ta’ dik I-istess sena is-socjeta` attrici rceviet I-offerta mingħand id-ditta Satariano u inharget I-ordni lil Satariano Limited f’Gunju 2001.

“Illi fid-19 ta’ Gunju 2001 is-socjeta` attrici u I-konvenut iffirmaw kuntratt ta’ appalt u mal-firma ta’ dan il-kuntratt il-konvenut ghaddha bhala depositu lis-socjeta` attrici is-somma ta’ elf u hames mitt Lira Maltin (Lm1,500).

“Illi s-socjeta` attrici għamlet din il-kawza ghaliex tikkontendi li għad fadlilha tiehu bilanc mingħand il-konvenut ta’ sitt elef sitt mijha tmienja u tletin Liri Maltin u hamsa u sebghin centezmi (Lm6,638.75),

“Illi I-konvenut ma hallas dan I-ammont ghaliex qiegħed jikkontendi illi x-xogħol ma sarx skond is-sengħa u I-arti fosthom il-bibien li ma sarux skond il-materjal miftiehem, il-madum tal-art kollu mewg u jista jkun min qiegħed il-madum qegħdu hazin, jew il-madum innifsu mhux tal-kwalita` patwita, kif ukoll, *inter alia*, illi s-socjeta` attrici għamlet xogħol mingħajr kunsens tal-konvenut fosthom *skirting* tal-injam mal-post kollu u ta’ dan I-iskirting biss is-socjeta` attrici qiegħda tippretendi I-hlas ta’ elf mijha sebgha u erbghin Liri Maltin u disgha u sebghin centezmu (Lm1,147.79). Il-konvenut għamel diversi ilmenti ohrajn bhal li I-bibien huma difettuzi, il-wicc tal-kcina ma kellux isir tal-irham, I-iskirting tal-kcina huwa kollu imgannat, ma ingħatax mejda u siggijiet tal-kcina, meta skond hu dawn kienu inkluzi fil-prezz, kellu ibiddel il-flushings ghaliex ma kienux jahdmu. Kellu jbiddel ukoll it-toilet seat li ma kienx jaqbel mat-toilet u I-wall fittings li saru fuq pjanti tas-socjeta` attrici kellhom jitghattew bl-ghamara u għalhekk il-fittings ma setghux jitwahħlu.

"Illi I-konvenut qabbar lill-Perit Martin Debono bhala perit *ex parte*, izda hadu fuq il-post minghajr ma informa lil Mark Micallef bhala rappresentant tas-socjeta` attrici biex jattendi u effettivamente l-access sar mill-Perit Martin Debono fl-assenza ta' Mark Micallef.

"Ikkunsidrat :

"Illi I-Qorti fliet u ezaminat sew ir-relazzjoni pprezentata u kkonfermata bil-gurament mill-Perit Godwin Abela.

"Illi I-Perit Abela silet punti li deherlu li kienu rilevanti mix-xhieda li huwa gabar u mix-xhieda wkoll illi kien hemm prodotta fil-process.

"Illi Mark Micallef ghas-socjeta` attrici esebixxa l-offerta ta' Satariano bhala Dok AMM 2 flimkien mal-affidavit tieghu u xehed illi fuq din l-ordni ma hemmx inkluz *skirting* tac-ceramika. Is-Sur Micallef xehed ukoll illi kien iltaqa mal-konvenut fis-16 ta' Mejju 2001 biex jiddiskutu d-disinn tal-bibien interni u kienu marru Portomaso fejn kien wera lill-konvenut bibien simili hlied illi l-bibien li urih kellhom biss hgieg fuq il-panew ta' fuq. Huwa xehed li fit-28 ta' Mejju 2001 kien iltaqa mal-konvenut biex jiddiskutu l-offerta tagħhom u cioe` tas-socjeta` attrici, pero` l-konvenut ma kienx f'posizzjoni li jinfinalizza peress li kien hemm xi dewmien biex jigi kompletat l-appartament min-naha tal-kuntrattur. Il-kuntratt gie eventwalment iffirmat fid-19 ta' Gunju, 2001 u gie esebit bhala Dok AMM 4. Mark Micallef ghas-socjeta` attrici kompla jixhed illi wara li gie ffirmat dan il-kuntratt kien hemm pawza sat-22 ta' Ottubru, 2001 peress li l-kuntrattur ma kienx ghamel ix-xoghlijiet kollha li kien wieghed lill-konvenut u l-kisi kelli jsir minn Għarbi li qabbar il-konvenut u t-torba giet impoggija u mifruxa mis-socjeta` attrici fis-17 ta' Ottubru, 2001. Is-Sur Micallef xehed ukoll illi biex jigu spustjati xi dwal il-konvenut kien qabbar ragel li kien imur jahdem wara x-xogħol b'mod irregolari. Huwa kompla jixhed li l-madum wasal fuq is-sit fil-25 ta' Ottubru 2001 u t-tqegħid tieghu tlesta sat-12 ta' Dicembru 2001. Wara jumejn illi kien tqiegħed tal-madum tal-art il-konvenut kien qal lis-Sur Micallef li min kien qed ipoggi l-madum ma kienx kuntent bix-xogħol u għalhekk

Mark Micallef talab l-ghajjnuna ta' Satariano li qalulu li dak it-tip ta' madum kelliu dak l-effett u li dan kien ezatt bhall-kampjun espost fix-showroom li kienu raw l-konvenut u martu. Mark Micallef kompla jixhed illi spjega dan kollu lill-konvenut u qallu li jekk kien hemm xi haga li mhux toghgbu kelliu jghidlu, izda il-konvenut ma qallu xejn aktar. Meta tal-madum spicca mit-tqegħid is-Sur Micallef kien gieghlu jaqla xi sitta jew seba' madumiet u jibdilhom. Il-konvenut eventwalment kien sab kirja tajba ghall-appartament u talab lis-socjeta` attrici biex jiddizinjawlu kcina, l-ghamara tal-flat u ix-xiri u t-twahhil tad-dawl u l-appliances. Is-Sur Micallef xehed illi kienu provdewlu zewg disinni ghall-kcina li minnhom il-konvenut ghazel wahda li giet ipprezzata elfejn mitejn u hamsin Liri Maltin (Lm2,250) eskluz il-VAT. Fl-4 ta' Frar 2002, skond is-Sur Micallef, il-konvenut talbu biex isir inventarju tal-appartament inkluz dawk l-affarijet li kienu għadhom ma nxtrawx u biex jingħatalu budget għal kollox, liema ezercizzju, skond is-Sur Micallef, sar fil-prezenza tal-konvenut fl-ufficju tas-socjeta` attrici. Is-Sur Micallef xehed li l-konvenut kien qallu li hu kien qal lil min ser jikri li kien ser jqiegħed zewg airconditioners. Is-Sur Micallef xehed li fuq talba tal-konvenut l-inventarju li huwa esebixxa bhala Dok AMM6 intbagħat lil-agent tal-proprjeta`. Il-konvenut talabhom biex jassistuh fix-xiri tal-ghamara għal tlett kmamar tas-sodda, liema xiri sar direttament mill-konvenut mingħand Idea Casa fit-13 ta' Frar 2002. Is-Sur Micallef xehed ukoll illi fuq talba tal-konvenut huwa mar mal-konvenut għand Camilleri Paris Mode fid-19 ta' Frar, 2002 biex jagħzlu u jixtru l-materjal ghall-purtieri, skond id-Dokument esebit AMM 7, u dawn hallas għalihom il-konvenut. Huwa kompla jixhed illi l-konvenut talbu biex isiblu hajjat malajr u biex jaqdih tah lill-hajjat tieghu stess. Fit-22 ta' Frar 2002, skond dejjem kif xehed Mark Micallef, il-konvenut talbu biex jixtrilu s-saqqijiet u mhadded ghall-kmamar kollha u fit-28 ta' Frar, 2002 il-konvenut mar l-ufficju u tagħhom l-ordni biex jagħmlulu l-kcina wara li kien gab offerta oħġla mingħand haddiehor, u din il-kcina kienet ser titlesta fi tlett gimħat. Fis-6 ta' Marzu 2002 il-konvenut talbu biex isiblu xi hadd tal-airconditioning u Micallef qabbad lill-konvenut ma Blye Engineering li nstallaw zewg airconditioning units taht is-

supervizjoni tal-istess Sur Micallef. Fit-23 ta' Marzu 2002 il-konvenut mar l-ufficju tas-Sur Micallef u talab xi tibdil fil-kcina illi dakinharr stess kienet qegħda tigi sprejjata, il-maxtrudaxxa accetta izda talab hlas addizzjonali. Is-Sur Micallef kompla jixhed illi fil-25 ta' Marzu, 2002 il-konvenut ordnalu biex jixtrilu l-lozor, il-quilts u l-pillow cases, izda mbagħad fis-26 ta' Marzu, 2002 il-konvenut kien cempel lil Micallef u qallu biex ma jitħolbx aktar flus ghax ma kienx ser ihallsu. Is-Sur Micallef xehed illi pprova jikkuntattja lill-konvenut diversi drabi izda kien kollu għalxejn, hlief li darba rnexxielu kkellem lil mara tal-konvenut li kienet qaltru illi l-konvenut kien irrabbjat ghaliex il-bajjad kien laqat iz-zokkatura tal-injam fil-kmamar kollha. Is-Sur Micallef xehed illi huwa kompla xorta bix-xogħliljet kollha. Il-kcina bdiet tasal fit-28 ta' Marzu, 2002 u hadmulu tul il-weekend tal-Għid kollu biex titlesta l-installazzjoni kollha. Fl-1 ta' April 2002 ircevew fax mingħand il-konvenut illi huwa esebixxa bhala Dok AMM 8 fejn il-konvenut qalihhom li l-kcina ma kienitx lesta u kellu jpoggi lill-klijenti tieghu f'lukanda wara li dawn spezzjonaw l-appartament u qalulu li x-xogħol m'ghogħobhomx u li ma kienx tal-istandard miftiehem. Is-Sur Micallef bagħatlu risposta permezz ta' fax esebit bhala Dok AMM 9 u l-kcina kienet lesta' fl-4 ta' April 2002 hlief għal xi rack li waslet tard mingħand l-impurtaturi. Kien l-istess kollega tas-Sur Micallef, Andy Kirby, li ha hu stess ic-cwieviet tal-flat għand il-konvenut. Kienu saru diversi tentattivi biex jintlaħaq ftehim, izda kien kollu għalxejn. Wara xi tlett xhur is-Sur Micallef xehed li kien hareg l-invoice bid-dettalji tax-xogħliljet. Is-Sur Micallef xehed illi l-konvenut ma kienx hallsu kif lanqas hallas lil tal-airconditioning u lill-hajjat; liema hajjat spicca biex hallsu l-istess Sur Micallef. Is-Sur Micallef xehed illi l-konvenut kellu jħallas l-ammont ta' sitt elef sitt mijha u tmienja u tletin Lira Maltin u hamsa u sebghin centezmu (Lm6,638.75); liema ammont kien kompost kif gej: is-somma ta' hamest elef tmien mijha u sebgha u ghoxrin Lira Maltin u sebgha u hamsin centezmu (Lm5,827.57) dovuta lis-socjeta` attrici skond id-Dokument AMM 10 u ir-rimanenti somma ta' tmien mijha u hdax-il lira Maltin u tmintax-il centezmu (Lm811.18) dovuta lis-socjeta` attrici li hallset din is-somma lil Mystique Interiors u cioe` lill-hajjat kif jidher mid-

Dokument AMM 11. Is-Sur Micallef xehed ukoll illi I-kuntratt mal-konvenut ma kienx *turnkey project* u huwa jikkontesta r-rapport tal-Perit Martin Debono esebit bhala Dok AMM 12 li acceda fuq il-post minghajr il-prezenza ta' rappresentant tas-socjeta` attrici. Is-Sur Micallef tenna li x-xogħlijiet imwettqa mis-socjeta` attrici kienu kollha skond il-ftehim kuntrattwali. In kontro-ezami is-Sur Micallef xehed illi originarjament kellu jagħmel ix-xogħlijiet murija f'Dok AMM4 u wara gie mqabba jagħmel dawk ix-xogħlijiet murija f'Dok AMM 10 u AMM 11. Huwa xehed illi I-ftehim ghax-xogħol extra kien kollu verbali, pero` huwa dejjem kien wera il-prezzijiet lill-konvenut hlief għal xi *items* zghar. Huwa xehed li kien spjega lill-konvenut dwar I-ghamla u I-materjal tal-bibien u I-konvenut kien accetta I-prezz kwotat. Is-Sur Micallef xehed, dwar il-purtieri, illi hu ma kienx qal lill-mara tal-konvenut biex ma tmurx għand il-B4 Textiles izda kienu marru flimkien għand Camilleri Paris Mode. Is-Sur Micallef xehed li ma jiftakarx li I-konvenut ried jibdel il-materjal tal-iskirtting wara li ffirma I-kuntratt jew li dan kellu jsir tac-ceramika ghall-prezz tat-tlett mitt Lira (Lm300). Is-Sur Micallef xehed illi hu ma kellux jagħmel xogħol ta' elettriku, izda għamel biss xi *modifications* u li għalihom kellu bzonn il-layout tas-sistema kif magħmula mill-Megaline li kienet għamlet il-blokk tal-appartamenti kollu.

“Illi I-konvenut xehed illi wara li ffirma kuntratt mas-socjeta` attrici kien mar għand certu Henry Bason fejn kien tah il-parir biex I-iskirtting tal-injam jinbidel u kien qal b'dan lil Mark Micallef u skond hu dan kien qata I-item mill-lista flimkien mat-torba u t-tiling tat-terrazzini. Il-konvenut, dwar I-ghażla tal-madum tal-art xehed li hu, flimkien ma' martu, kienu marru jaraw il-madum jitqiegħed meta cempillu it-tilelayer biex ighidlu skond hu li I-madum kien difettuz. Huwa xehed li Mark mar fuq il-post u waqqaf it-tqegħid sakemm imorru għand Satariano biex jivverifika il-kwalita` tal-madum. Meta Satariano tahom assigurazzjoni li I-madum kien tajjeb Mark kien qal lit-tilelayer biex ikompli u jekk ikun hemm xi madum mibrum jibdlu. Il-konvenut xehed li hu kien imur regolarmen jara x-xogħol u wara li spicca t-tqegħid tal-madum kien gab koppja biex jaħslu I-art u hargu d-diffetti kollha inkluz li I-fili

ma kienux uniformi. Huwa xehed li meta rega' mar għand Satariano u qallu bil-kwistjoni Satariano offra biss madum bi skont biex jitwahhal fuq il-madum diga` mqieghed. Huwa xehed illi l-*iskirting* xorta wahda sar bl-injam u Mark qallu li jekk ma jogħibx kien jibdilulu. Il-konvenut ilmenta dwar il-bibien u dwar il-kċina xehed li meta hu qal lill-maxtrudaxxa jibdel xi affarijet il-maxtrudaxxa bidilhom, izda il-mejda u s-siggijiet qatt ma saru avvolja skond hu kienu inkluzi fil-prezz u baqa' wkoll mingħajr l-*stainless steel rack* li qatt ma twahhlet. Il-konvenut xehed li qabbad lil certu Dwardu Decelis biex jagħmel xi xogħol fil-kamra tal-banju u ta' dan kellu jħallsu mijha u hamsin Lira (Lm150). Kompli jixhed li meta waslet l-ghamara u tqegħdet f'posta din għattiet il-*wall fittings* li ma setghux jitwahħlu. Huwa xehed dwar id-dewmien u dwar il-fatt li pprova Jasal fi ftehim bonarju ma' Mark izda ma waslux. Xehed ukoll dwar il-hlasijiet li għamel u in kontro-ezami xehed li l-*extra works*, minbarra l-ewwel kuntratt, kien sar ftehim fuqhom bil-kliem u wara sar kuntratt formali.

"Ikkunsidrat :

"Illi l-Perit Tekniku zamm access fuq il-post in kwistjoni fl-20 ta' Frar 2004 u ha konjizzjoni tal-ilmenti principali tal-konvenut dwar ix-xoghlijiet magħmula mis-socjeta` attrici; liema kostazzjonijiet jinsabu elenkti dettaljatament a fol. 126 tal-process. Il-Perit Tekniku għamel ukoll sensiela ta' konsiderazzjonijiet dettaljati li jinsabu esebiti a fol. 127 u 128 tal-process.

"Illi l-Qorti thoss illi għandha tirriproduci il-konsiderazzjonijiet tal-Perit Tekniku markati paragrafu 15 sa paragrafu 20 minhabba ir-rilevanza partikolari tagħhom :

““15. Illi iz-zmien biex jigu kompletati x-xoghlijiet kien determinat mill-fatt li l-konvenut kera l-istess *flat* lil terzi u li dawn dahu fih immedjatament kif gie kompletat mingħajr ma sar *commissioning* professionali kif suppost; lanqas ma giet ipprezentata *snag list* lis-socjeta` attrici wara li nghataw ic-cwievet lura lill-konvenut;

“16. Ili minhabba l-paragrafu precedenti certu xogħlijiet saru bil-ghaggla;

“17. Ili mill-access li sar u l-ilmenti tal-konvenut, hafna mid-difetti vizibbli hlief ghall-madum tal-art, setghu jigu rrangati jew perfezzjonati u dan li kieku ingħata zmien bizzejjed li ssir *snag list* u *commissioning* serju minghajr pressjoni u ghaggla ezagerata;

“18. Ili l-ispezzjoni li għamel il-Perit Debono saret proprju ftit qabel ma nghataw ic-cwievet lura lill-konvenut u li kieku saret fil-prezenza ta' rappresentant tas-socjeta` attrici, din setghet servit biex issir *snag list* u forsi setghu jigu rrangati certi affarijiet, fil-fatt is-socjeta` attrici lanqas ma nghatka kopja ta' dan ir-rapport;

“19. Ili bl-eskluzjoni tal-art, hafna mill-ilmenti u difetti kienu fil-fatt rimedjabbli.

“20. Ili l-airconditioning units ma jidhru f'ebda lista tax-xogħlijiet jew ta' apparat li kellha tissupplixxi s-socjeta` attrici u li dawn huma mertu ta' kawza ohra bejn il-partijiet u għaldaqstant eskluzi minn din ir-relazzjoni.”

“Ikkunsidrat :

“Ili l-konkluzzjonijiet illi għalihom wasal il-Perit Tekniku il-Perit Godwin Abela huma s-segwenti :

“(a) Ili fl-opinjoni tieghu l-ilment tal-konvenut dwar il-madum tal-art muhiex gustifikat minhabba l-fatt li l-madum intghazel minnu stess u li l-istess konvenut kien ra l-madum jitqiegħed u ma' waqqafx dan ix-xogħol fil-bidu nett meta kien tpogga biss ftit madum;

“(b) Ili fl-opinjoni tieghu hafna mill-ilmenti dwar difetti ohra setghu jigu rrangati, dawn jirrigwardaw is-segwenti items kif murija f'Dok AMM 4 u Dok AMM10:

- item 5 – *skirting* (zokklartura) -
Lm1,147.79

Kopja Informali ta' Sentenza

- item 15 - *internal doors* (bibien) - Lm2,143.60
 - item 19 - *kitchen* (kcina) - Lm2,587.50
-

Total	Lm5.878.89
-------	------------

“(a) Illi fl-opinjoni tieghu, mill-ammont hawn fuq indikat għandu jinzamm ammont mill-konvenut ekwivalenti għal 15% jew Lm881.76, sakemm jigu rimedjati d-difetti tal-items hawn fuq elenkti mill-istess socjeta` attrici;

“(b) Illi fl-opinjoni tieghu l-ammont ta' Lm310.50 li jirrigwarda items 32 sa 36 fuq il-lista tax-xogħolijiet għandu jigi mnaqqas peress illi normalment dawn l-items ikunu forniti mis-socjeta` attrici bhala parti mis-servizz li tagħti lil klijenti;

“(c) Illi l-konvenut għandu mmedjatament ihallas lis-socjeta` attrici il-bilanc li kien baqa' ta' Lm5,827.57 neqsin Lm881.76 u Lm310.50 u cioe` ta' Lm4,635.31;

“(d) Illi l-konvenut għandu mmedjatament ihallas lis-socjeta` attrici l-ammont ta' Lm811.18, liema ammont gie mhallas mis-socjeta` attrici lis-socjeta` Mystique Interiors, fuq xogħliljet ta' purtieri li din għamlet ghall-konvenut gol-flat tieghu u li ma kienx inkluz fil-lista tax-xogħliljet li kellha tagħmel is-socjeta` attrici kif elenkti f'Dok AMM4 u Dok AMM10.”

“Konsiderazzjonijiet Legali :

“Illi skond il-gurisprudenza nostrana l-imprenditur huwa tenut jesegwixxi l-kuntratt mhux kif jidhirlu hu imma skond is-sengħha u l-arti u skond il-ftehim li jkun dahal fih mal-klijent. Permezz ta' sentenza fl-ismijiet “Mallia v. Fonk” mogħtija mill-Qorti tal-Appell fl-24 ta' Jannar, 1975 fejn il-patti ma jkunux stabbiliti bejn l-imprenditur u l-klijent l-

Kopja Informali ta' Sentenza

ezekuzzjoni għandha ssir skond l-intenzjoni tal-partijiet li zgur ma kienitx illi kellu jingħata xogħol hazin. Meta u jekk jirrizultaw difetti fir-rizultat finali, l-imprenditur ma jistax jitlob il-hlas jekk id-difetti jkunu ta' entita gravi. Meta d-difetti ma jkunux sostanzjali, l-appaltatur ma jistax jitqies inadempjenti, izda jibqa' obbligat li jirripara d-difetti jew jaccetta riduzzjoni fil-prezz. Il-Qorti rat f'dan is-sens sentenza mogħtija mill-Prim Awla tal-Qorti Civili fl-ismijiet "Bezzina v. Cardona" fil-11 ta' Novembru, 1983, sentenza "Mallia v. Magri" mogħtija mill-Onorabbi Qorti tal-Appell fit-13 ta' Ottubru, 1989, u sentenza ohra mogħtija mill-Prim Awla tal-Qorti Civili fl-ismijiet "Abela v. Scicluna" fil-31 ta' Jannar, 2003.

"Ikkunsidrat :

"Illi sabiex din il-Qorti tista tistabbilixxi l-entita tal-allegati difetti hija hatret kif diga` ntqal Perit Tekniku sabiex jezamina l-fond in kwistjoni u jirrelata dwar l-allegati difetti fix-xogħliljet. Illi meta jigri hekk l-opinjoni teknika ma għandhiex facilment tigi skartata mill-Qorti (Il-Qorti rat f'dan is-sens sentenza deciza mill-Onorabbi Qorti tal-Appell fid-19 ta' Novembru, 2001 fl-ismijiet "Calleja v. Mifsud").

"Illi, ukoll, kif qalet il-Prim Awla tal-Qorti Civili fil-kawza "Borg v. Falzon", deciza fil-31 ta' Jannar, 2003, "konvīnżjoni kuntrarja kellha tkun ben informata u bazata fuq ragunijiet li gravament ipoggu fid-dubju dik l-opinjoni teknika lilha sottomessa b'ragunijiet li m'għandhomx ikunu privi mill-konsiderazzjoni tal-aspett tekniku tal-materja taht ezami" (vide wkoll sentenza mogħtija mill-Onorabbi Qorti tal-Appell fl-ismijiet "Saliba v. Farrugia", deciza fit-28 ta' Jannar, 2000).

"Illi una volta stabbiliti dawn il-principji, il-Qorti wara li ezaminat sew il-perizja u r-rapport dettaljat tal-Perit Tekniku il-Perit Godwin Abela, tiddeciedi illi għandha tagħmel dan ir-rapport tagħha u taddottah fit-totalita tieghu.

Kopja Informali ta' Sentenza

"Il-Qorti tiddikjara illi taqbel mal-fatturi kollha illi I-Perit Tekniku ha in konsiderazzjoni u fil-fehma tagħha il-kriterji li uza l-istess Perit Tekniku huma gusti u ragjonevoli."

Rat ir-rikors tal-appell tal-konvenut, minnu pprezentat fil-5 ta' Novembru 2007, li in forza tieghu, għar-ragunijiet hemm premessi, talab li din il-Qorti jogħgobha tirrevoka s-sentenza tal-ewwel Qorti, bl-ispejjez kontra s-socjeta` attrici appellata;

Rat ir-risposta tas-socjeta` attrici (fol. 24 tal-atti tal-appell) li in forza tagħha, għar-ragunijiet hemm premessi, talbet biex din il-Qorti tichad l-appell bl-ispejjez kontra l-konvenut appellant;

Semghet lid-difensuri tal-partijiet fl-udjenza tal-20 ta' Novembru 2009;

Rat l-atti kollha tal-kawza u d-dokumenti esebiti;

Ikkunsidrat:

Illi m'hemmx dubju fil-fehma tal-Qorti li n-negozju li sehh bejn il-partijiet kien wieħed ta' appalt li sehh wara li l-konvenut xtara appartament f'Tigne` Court, Sliema u nkariġa lis-socjeta` attrici tlestitu l-post ghall-abitazzjoni. Din is-socjeta` attrici qed titlob il-bilanc tal-hlas ghax-xogħol li wettqet, filwaqt li l-konvenut qed jikkontendi li m'ghandux ihallas is-somma mitluba peress li x-xogħol ma giex imwettaq kollu skond l-arti u s-sengħa. Peress li n-natura tal-kawza hi ta' wahda teknika, l-ewwel Qorti hatret perit tekniku biex jassistiha fl-idagħini tagħha. Dan sab li certu xogħol, fil-fatt, ma sarx kif titlob is-sengħa, pero`, in-nuqqasijiet ma kienux sostanzjali u rrelata li t-talba tas-socjeta` attrici għandha tintlaqa' biss għass-somma ta' Lm5,446.49, filwaqt li l-bilanc ta' Lm881,76 kelli jithallas lis-socjeta` attrici wara li din tirrimedja ghax-xogħol difettuz a sodisfazzjoni ta' perit inkarigat mill-Qorti. L-ewwel Qorti qablet mar-rapport tal-perit tekniku mahtur minnha u provdiet fis-sens indikat.

Il-konvenut appella mis-sentenza u ressaq diversi aggravji kontra s-sentenza tal-ewwel Qorti, prattikament fejn din

qalet (i) li għad-difetti fil-madum tal-art jahti l-istess konvenut ghax hu ghazel l-istess madum; (ii) li ghalkemm is-socjeta` attrici obbligat ruhha li l-bibien ikunu ta' *solid wood*, il-konvenut kellu jaccetta bibien bil-panewwijiet, ghax hekk hi l-prattika; (iii) li l-konvenut għandu jaccetta *skirting* tal-injam, avvolja ma riedhomx hekk, (iv) li hu kellu jħallas *extra* ghall-purtieri, meta għal dawn kien hallas qabel; (v) li hu għandu jħallas ghall-mejda u s-siggijiet tal-kċina li baqgħu qatt ma waslu; (iv) li s-socjeta` attrici kellha tagħmel xogħol rimedjali, meta issa l-fiducja fl-istess socjeta` sfaxxat fid-dawl tal-fatt li x-xogħol minnha rikjest ma sarx tajjeb; u (vii) li l-hlas kellu jsir nonostante l-fatt li l-appartament ma kienx lest fil-hin.

Dwar l-ewwel ilment tal-appellant, din il-Qorti taqbel mieghu. L-ewwel Qorti qalet li s-socjeta` attrici mhux responsabbi għad-difett fil-madum peress li dan intghazel mill-istess konvenut u ma waqqafx ix-xogħol ta' tqiegħed fil-bidu nett meta kien tpogga biss ffit madum. Fil-fatt, pero`, hu dover tal-appaltatur li jippresta xogħol tajjeb indipendentament x'jikkonsilja jew ma jikkonsiljax is-sid. Intqal kemm-il darba li l-appaltatur li jesegwixxi hazin ix-xogħol li jifforma l-oggett tal-appalt huwa responsabbi għad-dannu kollu li jigi minn dik l-ezekuzzjoni hazina. Dan hu hekk avolja jkun hemm l-approvazzjoni tax-xogħol jew l-appaltatur ikun mexa' skond l-ispecifikazzjonijiet jew struzzjonijiet, anke espressi, mogħtija mill-kommittent. L-appaltatur hu obbligat u hu dejjem responsabbi li jagħti lil min qabbd u opra sodisfacenti u ma jistax jallega li x-xogħol sar mhux sewwa ghax il-kommittent ma oggezzjonax għal mod kif kien qed isir ix-xogħol. Fil-fatt, intqal ukoll li l-hlas tal-prezz tal-appalt ma jfissirx necessarjament approvazzjoni tax-xogħol jekk dan fil-fatt jirrizulta difettuz.

F'dan il-kaz jirrizulta li l-ghażla ta' minn fejn kellu jinx tara l-madum u tal-istess madum saret minn Mark Micallef, persuna inkarigata mix-xogħol mis-socjeta` attrici, u l-konvenut gie mibghut fil-post biex jara jogħgbux. Il-konvenut ra l-madum fuq *boards* wieqfa fejn kienu *on display*, u bhala konsumatur ma kienx mistenni li hu jkun jaf li meta jitqiegħed f'postu d-disinn jidher bil-mewg u ma kienx jigi wicc unit izda b'gap bejn maduma u ohra li teħel

saqajk magħha. Hu obbligu tal-appaltatur li jispjega lill-klient l-effett tal-madum maghzul darba jitpogga fl-art. Inoltre, meta beda jitpogga l-madum fl-art, *it-tile layer* inkarigat irrimarka li x-xogħol kien gej b'imperfezzjonijiet, u l-konvenut informa lill-Mark Micallef x'kien qallu t-*tile layer*. Dan tal-ahhar qal lill-konvenut biex, *lit-tile layer* ihallieh ighid, u qal lill-istess konvenut biex ma jkellimx *lit-tile layer*, u jekk għandu xi kumment ighid lilu.

Kif qalet din il-Qorti fil-kawza **Muscat v. Cuschieri** deciza fis-26 ta' Mejju 2006, "min jidhol biex jesegwixxi appalt irid jagħmel tajjeb anke ghall-bonta` tal-materjal li jformi, inkluz li dan il-materjal ikun idoneju ghall-iskop li għalihi ser jintuza." Hekk ukoll il-Prim Awla tal-Qorti Civili fil-kawza **Borg noe v. Pillow noe** deciza fl-10 ta' Ottubru 2008, qalet li appaltatur ma għandux jadopera materjali mhux tajba fl-ezekuzzjoni tax-xogħol: "Dan ghaliex l-ezekuzzjoni ta' appalt skond l-arti u s-sengħa necessarjament tinkludi d-dover li min iforni l-materjal li ser jintuza fl-appalt, iforni dejjem materjal li jkun adatt u idoneju għal post li fih ser jitpogga."

Anke jekk il-kommittent insista li ried dak il-madum (haga li ma tirrizultax), l-appaltatur kellu obbligu jispjegal b'mod car il-konsegwenzi tal-użu ta' dak it-tip ta' madum, u għandu anke jiddesisti milli jwettaq ix-xogħol jekk jirrealizza li r-rizultat mhux se jkun sodisfacenti. Hekk il-Prim Awla tal-Qorti Civili fil-kawza **Francica v. Buhagiar et** deciza fit-28 ta' April, 2004 osservat li:

"...bosta drabi gie ribadit mill-Qrati illi l-appaltatur għandu jesegwixxi x-xogħol lilu konness fis-sens li huwa għandu l-obbligu wkoll li jara li dan ix-xogħol ikun sejjjer isir utilment u mhux b'mod li 'l quddiem juri difetti. F'kaz bhal dan hu għandu mill-ewwel ma jagħmilx ix-xogħol jew ikollu jwiegeb ghad-difetti li jigu 'l quddiem, izda galadarba huwa accetta li jahdem ix-xogħol, dejjem jibqa' obbligat u responsabbi li jaġhti lill-appaltant opera sodisfacenti u spondet peritiam artis u hu obbligat jirrezisti kwalunkwe intromissjoni tal-kommittent."

(Sottolinear ta' din il-Qorti).

La darba rrizulta li l-madum kien difettuz, anke b'fili mhux uniformi li rrizulta wara l-hasil tal-istess madum, is-socjeta` attrici ma tistax tippretendi hlas daqslikieku x-xoghol sar sewwa.

L-ilment dwar il-bibien jimmerita wkoll li jkun milqugh. L-ordni saret ghall-bibien *solid wood*, pero` jirrizulta li ma gewx installati bibien b'injam *solid*, u kienet biss il-qoxra ta' barra li kienet tal-injam ordnat. Il-perit tekniku spjega li meta jinghad li l-bibien ikunu ta' *solid wood*, fil-prattika dan ifisser li l-bieb ikollu l-qafas maghmul minn injam shih ta' kwalita` prima u l-panewwijiet ikunu ta' materjal b'anqas hxuna u kwalita` inferjuri; hu jghid li l-prezz indikat mis-socjeta` attrici jirrifletti dan it-tip ta' bieb.

Din il-Qorti tara' li ghal min hu fil-mestjier, jista' jkun li bieb *solid wood* ifisser kif qal il-perit, pero` ma giex muri li ghall-konsumatur bieb b'din id-deskrizzjoni ma jfissirx li hu tat-tip kollu *solid*. Meta konsumatur ordinarju jordna bibien solid beech, bir-ragun jippretendi solid beech fil-bieb kollu u mhux fil-qafas biss: din li tfisser li bieb ikun tal-injam *solid!* Jekk is-socjeta` attrici kellha f'mohha bieb differenti milli hu ndikat mill-kliem, kellha tispjega dan b'mod car lill-konvenut. Kif qalet din il-Qorti, Sede Inferjuri, fil-kawza **Spiteri v. Associated Supplies Ltd** deciza fl-20 ta' Ottubru 2003, fil-kuntest tal-obbligi ta' vendituri:

“.....l-venditur irid mhux biss jiggwida lill-kompratur potenziali biex ippogieh f'posizzjoni li jeffetwa l-ghazla informata li hi l-aktar idonea ghalih, izda li dejjem jagixxi in buona fede fil-konfront tieghu u ma jindirizzahx lejn decizjonijiet li jistghu b'xi mod ikunu ta' pregudizzju ghalih u minghajr ma l-kompratur potenziali jkun qed jara tali pregudizzju.”

Hekk ukoll fil-kawza **Debattista noe v. JK Properties Ltd** deciza mill-istess Qorti fis-7 ta' Dicembru 2005, intqal li fl-izvolgiment tal-trattattivi hu mistenni li l-partijiet igibu ruhhom bil-bona fede; din il-bona fede trid tigi intiza f'sens oggettiv bhala regola ta' kondotta li l-partijiet iridu josservaw ukoll fl-ambitu tal-fazi pre-kontratwali.

Dan kollu jghodd ukoll ghall-kaz in dizamina. Ma giex muri li l-konvenut kien tas-sengha u li kien jaf xi jkun ifisser fil-mestjier bid-deskrizzjoni ta' bibien *solid wood*; kwindi kien obbligu tas-socjeta` attrici tindika bi preciz x'kienet se taghti; mill-fatt li l-appaltatur wera lill-konvenut bibien "simili", ma jistax jigi mnissel li l-konvenut fehem l-istruttura interna tal-bibien. Il-frazi *solid wood*; fil-kuntest ta' bieb, tfisser bieb tal-injam mastizz, kollu kemm hu, u la lill-konsumatur ma giex spjegat mod iehor, hu dak il-prodott li kellu jinghata.

Dwar it-tielet ilment, hawn ukoll l-konvenut appellant għandu ragun. Hu ma riedx *skirting* tal-injam, izda hekk thalla fil-post. Il-konvenut kien talab lill-Mark Micallef biex dan inehhi u jbiddel l-*iskirting* u fil-fatt, jirrizulta li dan ta ordni lill-haddiema tieghu sabiex jagħmlu appuntament mal-mastrudaxxa u jaqalghu l-*iskirting*; dan ix-xogħol baqa' ma sarx. Din il-Qorti ma tarax li allura il-konvenut għandu jħallas ghall-istess daqslikieku x-xogħol sar kif riedu hu.

L-ilment tal-purtieri ma jirrizultax gustifikat, peress li mill-provi jirrizulta zgur li l-konvenut hallas ghall-materjal, filwaqt li lill-hajjat kien hallsu s-Sur Micallef tas-socjeta` attrici. Is-somma ta' Lm811.18 kienet giet mhalla lil Mystique Interiors għall-hjata, u ma jirrizultax, kif allega l-konvenut, li l-hlas għal dan kien sar preventivament. Min-naha l-ohra, l-lement dwar il-mejda u s-siggijiet hu gustifikat, ghax filwaqt li l-pjanta tal-kcina li ordna l-konvenut kienet turi kcina kompluta b'mejda u siggijiet, dawn tal-ahhar baqghu ma waslux.

Rigward iz-zmien li fih kellu jitlesta x-xogħol fl-appartament, ma jirrizultax li mal-kuntratt gie miftiehem zmien definit. Eventwalment, il-konvenut sab kirja tajba ghall-*flat*, u d-data li fiha l-inkwilin kellu jidhol fil-*flat* giet stabilita bhala l-gurnata li fiha x-xogħol kellu jkun lest. L-inkwilin dahal fil-post hekk kif ix-xogħol kien suppost lest, mingħajr, pero`, ma lahqet saret *commissioning* professjonal tal-istess. Kif xehed il-perit Martin Debono, imqabbad mill-konvenut, kien evidenti li l-post kien jonqsu hafna *finishing*, tant li rrelata li x-xogħol ma kienx *up to the*

standard of the respective trade. Dan jista' jkun ghax, lejn l-ahhar, certu xoghol sar bil-ghagla, pero` l-appaltatur ma messux accetta l-imposizzjoni ta' terminu f'nofs l-appalt jekk ma kienx kapaci li jittermina l-istess appalt fi zmien lilu indikat b'xoghol tajjeb u utili.

Meqjus dan kollu, din il-Qorti taqbel mas-sottomissjoni tal-konvenut, li ma jkunx jaqbel, fid-dawl ta' deteriorazzjoni fil-fiducja reciproka bejn il-partijiet li s-socjeta` attrici tinghata l-opportunita` tirrimedja ghax-xoghol, anke ghaliex il-post issa beda jinkera u jintuza ghall-okkupazzjoni tal-klienti tal-konvenut. Il-gurisprudenza, f'sitwazzjonijiet simili, tippermetti jew li l-appaltatur jitlob li jirripara għad-difetti, jew li jaccetta riduzzjoni fil-prezz (ara **Busuttil v. Fedele**, deciza mill-Prim Awla tal-Qorti Civili fid-9 ta' April 1968, u **Bonnici v. Sammut**, deciza minn din il-Qorti fit-22 ta' Gunju 1994, fost oħrajn). Fic-cirkostanzi, jaqbel li tigi adottata l-ahhar soluzzjoni.

Dwar l-ammont ta' tnaqqis, is-sitwazzjoni hi ftit nebuluza, ghax hafna mix-xoghol lamentat għadu fil-post u qed jintuza, u hija d-dehra generali tal-post u d-dettal li l-aktar li huwa mankanti. Il-konvenut naqas li ma nsisthiex għall-kuntratt dettaljat u preciz, u lanqas ma gie miftiehem fil-bidu meta x-xogħol kellu jkun lest. Il-ftehim kien wisq dipendenti fuq ir-rieda tajba tal-partijiet u saru wkoll zidiet fl-inkarigu tul it-twettieq tal-appalt. Il-konvenut ukoll kien qed jara li x-xogħol ma kienx gej kif xtaq, tant li ressaq diversi ilmenti tul il-kors tal-appalt, imma ma approfittax ruhu mill-fakolta` mogħtija lilu bl-Artikolu 1640 tal-Kodici Civili li jħoll, meta jrid, il-kuntratt. Din il-Qorti għalhekk tara li għandha tiprovd għat-taqbis *arbitrio boni viri*, u tordna lill-konvenut ihallas €4,000 għas-saldu tal-pretensjonijiet attrici kif dedotti f'din il-kawza.

Fl-ahhar nett, din il-Qorti ma tarax li jidhol fil-parametri ta' din il-kawza l-ilment tal-konvenut li ma nghatax ricevuta tal-VAT għall-pagament akkont li għamel fil-kors tal-esekuzzjoni tal-appalt.

Għaldaqstant, għar-ragunijiet premessi, tiddisponi mill-appell tal-konvenut billi tilqa' l-istess in parte fis-sens li

Kopja Informali ta' Sentenza

tirrevoka s-sentenza tal-ewwel Qorti u minflokk tiprovali billi tilqa' t-tieni talba tas-socjeta` attrici limitatament fis-somma ta' erbat elef Ewro (€4,000), u tordna lill-konvenut ihallas din is-somma lis-socjeta` attrici ghas-saldu tal-pretensjonijiet attrici dedotti f'din il-kawza.

L-ispejjez kollha tal-kawza, inkluzi dawk in Prim Istanza, jithallsu kwantu ghal zewg terzi ($\frac{2}{3}$) mis-socjeta` attrici u terz ($\frac{1}{3}$) mill-konvenut.

< Sentenza Finali >

-----TMIEM-----